

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Karol Weitz

w sprawie ze skargi Prokuratora Okręgowego w K.
o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 21 listopada 2014 r., sygn. akt I ACa [...],
w sprawie z powództwa „T.” sp. z o.o.
prawa niemieckiego z siedzibą w K. (Niemcy) - obecnie T. - GmbH sp. z o.o. prawa
niemieckiego z siedzibą w K. (Niemcy)
przeciwko małoletniemu K.E.D.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 maja 2020 r.,
zażalenia Prokuratora Okręgowego w K.
i zażalenia kuratora małoletniego pozwanego
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odrzuca zażalenia,

**2) oddala wniosek kuratora o zasądzenie wynagrodzenia za
reprezentację małoletniego pozwanego,**

**3) oddala wniosek powódki o zasądzenie zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. odrzucił
skargę Prokuratora Okręgowego w K. o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 21 listopada 2014 r. (sygn. akt I ACa [...]).

Sąd Apelacyjny wskazał, że wniesiona skarga o wznowienie postępowania nie opierała się na ustawowej podstawie wznowienia. Prokurator powołał się na podstawę określoną w art. 401 pkt 2 k.p.c., podnosząc, że w prawomocnie zakończonym postępowaniu małoletni pozwany K.E.D. nie był prawidłowo reprezentowany. W jego ocenie, dla zapewnienia prawidłowej reprezentacji małoletniego konieczne było ustanowienie kuratora przez sąd opiekuńczy, gdyż – ze względu na przedmiot sporu – między rodzicami występował konflikt interesów. Sąd Apelacyjny uznał jednak, że przywołana argumentacja nie znajduje oparcia w realiach sprawy, która zakończyła się prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 21 listopada 2014 r. Przedmiot sporu nie dotyczył relacji między pozwanym a jego rodzicami. Na tym tle nie było także podstaw do stwierdzenia występowania rzeczywistego konfliktu interesów między małoletnim a jego rodzicami. Rodzice działali zgodnie w interesie ich syna, czego przejawem było zawarcie umowy z adwokatem oraz umocowanie go do działania w postępowaniu w imieniu małoletniego. Powołana przez Prokuratora podstawa wznowienia postępowania w oczywisty sposób nie zachodziła. Należało więc odrzucić skargę na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

W dniu 22 listopada 2019 r. zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł Prokurator Okręgowy, zaś w dniu 26 listopada 2019 r. stosowane zażalenie złożył R.G. - kurator małoletniego uczestnika K.D. W obu zażaleniach zaskarżono w całości postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]. z dnia 14 listopada 2019 r. podnosząc, że bezzasadnie doszło do odrzucenia skargi o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm. – dalej: „ustawa z dnia 4 lipca 2019 r.”) zmodyfikowała zakres spraw podlegających rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy na skutek zażalenia wniesionego od postanowień sądu drugiej instancji. Uchyliła ona bowiem art. 394¹ § 2 k.p.c., który przewidywał, że w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie

przysługiwało na postanowienia sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

Konsekwencją zmian normatywnych wprowadzonych w art. 394¹ k.p.c. jest to, że obecnie Sąd Najwyższy rozpoznaje wyłącznie zażalenia na postanowienia sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 394¹ § 1 k.p.c.) oraz zażalenia wnoszone w związku z uchyleniem przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.). *De lege lata* nie jest dopuszczalne wniesienie do Sądu Najwyższego zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania.

We wskazanym powyżej zakresie ustawa z 4 lipca 2019 r. weszła w życie w dniu 7 listopada 2019 r. (art. 17 ustawy). Dla oceny, czy po dniu wejścia w życie tej ustawy do zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucającego skargę o wznowienie postępowania mają zastosowania przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r., czy też w brzmieniu poprzednio obowiązującym znaczenie ma data wniesienia zażalenia do sądu. Artykuł 9 ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. stanowi, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienionych m.in. w art. 1 (dotyczy Kodeksu postępowania cywilnego), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 4, do rozpoznania środków odwoławczych – w tym więc także do zażaleń według systematyki przepisów Kodeksu postępowania cywilnego - wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia tej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienionej w art. 1 (Kodeksu postępowania cywilnego) w brzmieniu dotychczasowym. Z powyższego wynika, że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 listopada 2019 r. mają zastosowanie do zażaleń, jeżeli zostało ono wniesione i nierozpoznane przed tą datą.

W niniejszej sprawie zażalenia zostały wniesione w dniu 22 listopada 2019 r. (zażalenie Prokuratora Okręgowego) oraz w dniu 26 listopada 2019 r. (zażalenie kuratora ustanowionego dla małoletniego K.E.D.), a więc już po wejściu w życie z dniem 7 listopada 2019 r. części przepisów modyfikujących przepisy określające wnoszenie zażaleń na postanowienia sądu drugiej instancji do Sądu Najwyższego. Uzasadniało to ocenę ich dopuszczalności w oparciu o art. 394¹ k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. W związku z tym należało uznać, że zażalenia te jako niedopuszczalne podlegają odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Wniosek „T.” GmbH sp. z o.o. prawa niemieckiego z siedzibą w K. (Niemcy) - obecnie T. – Service GmbH sp. z o.o. prawa niemieckiego z siedzibą w K. (Niemcy) o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego został oddalony w stosunku do Prokuratora Okręgowego w K. na podstawie art. 106 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. Oddalenie wniosku o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego od pozwanego K.E.D. reprezentowanego przez kuratora nastąpiło dlatego, że zwrot tych kosztów nie należał się stronie powodowej skoro w odpowiedzi na zażalenie jej pełnomocnik wniósł o oddalenie zażalenia wniesionego przez kuratora małoletniego pozwanego jako bezzasadnego, nie wskazując argumentów o jego niedopuszczalności. W tej sytuacji nie można uznać, aby były to koszty celowej obrony w znaczeniu art. 98 § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14 (OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91 oraz z dnia 25 września 2017 r., II PK 288/16, nie publ.). Z tych samych przyczyn nie było podstaw do uwzględnienia wniosku kuratora o zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia za reprezentację małoletniego pozwanego w postępowaniu zażaleniowym, skoro było to następstwem podjęcia przez kuratora w imieniu małoletniego niedopuszczalnej czynności procesowej, a ponadto biorąc udział w postępowaniu wywołany zażaleniem prokuratora nie podniósł w tym postępowaniu zarzutu jego niedopuszczalności.

aj